

عنوان مقاله:

تحلیل الگوهای مکانی عامل فرسایندگی باران در مقیاسهای زمانی متفاوت در ایران

محل انتشار:

فصلنامه مهندسی و مدیریت آبخیز، دوره 7، شماره 4 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

محسن ذبیحی - کارشناس ارشد، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس

سید حمیدرضا صادقی - استاد، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس

مهدی وفاخواه - دانشیار، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

فرسایش خاک به عنوان پدیده ای تهدید کننده برای جمعیت جهان، اغلب نتیجه اثرات توأم کاربری ناصحیح اراضی و عوامل اقلیمی است. در بین عوامل اقلیمی، باران به عنوان یکی از مهمترین عوامل فرساینده خاک محسوب می شود و بر همین اساس مطالعه دقیق خصوصیات مختلف باران از جمله فرسایندگی آن در ایجاد فرسایش خاک از اهمیت ویژه ای برخوردار است. حال آن که بررسی دقیق تغییرپذیری مکانی عامل فرسایندگی باران در مقیاس های مختلف زمانی در سطح ملی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی تغییرات مکانی عامل فرسایندگی باران رابطه جهانی فرسایش خاک در مقیاسهای زمانی ماهانه، فصلی و سالانه در ایران برنامه ریزی شده است. بدین منظور پس از محاسبه انرژی جنبشی و حداکثر شدت ۳۰ دقیقه ای بیش از ۱۲۰۰۰ رگبار به وقوع پیوسته در ۷۰ ایستگاه مطالعاتی در دوره آماری ۲۰ساله (۱۳۶۳-۱۳۸۲) در کشور، مقادیر عامل فرسایندگی باران با استفاده از روش معکوس وزنی فاصله در محیط نرم افزار GIS پهنه بندی و الگوهای مکانی آن در مقیاس های مختلف تحلیل شد. بر اساس نتایج، ایستگاه های موجود در جنوب غرب و شمال کشور در اولویت نخست از نظر خطر عامل فرسایندگی باران سالانه قرار دارند. در فصول مختلف نیز همچون ماه های موجود در آن ها، ایستگاه های غرب و جنوب غربی و ایستگاه های جنوب شرق به ترتیب در الویت های بالا و پایین خطر عامل فرسایندگی قرار گرفتند. همچنین، نتایج نشان داد که ایستگاه های تنگ پیچ خوزستان، انزلی و پل شالو در خوزستان بیشترین و بند انحرافی سمنان، طبرستان و بم کمترین خطر عامل فرسایندگی سالانه در کشور را به خود اختصاص داده اند. مقدار میانگین عامل فرسایندگی باران سالانه در کشور نیز ۱۴.۱۳ تنمتر سانتی متر بر هکتار ساعت به دست آمد.

کلمات کلیدی:

انرژی جنبشی، تخریب خاک، تغییرات مکانی فرسایش، شاخص Wischmeier و Smith، فرسایش خاک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1360965>

